

MBT och forskning

2009-10-23
Peder Björling
Ledningsansvarig överläkare MBT-teamet

WWW.MBTSVERIGE.SE

Psykoterapiforskning

”Evidence based medicine” / EBM = Att använda de bäst bevisade teorierna i beslutsfattande om den enskilda patienten.

Evidens (ur medicinsk vetenskaplig definition):

En empirisk undersökning som syftar till att undersöka en hypotes. Utifrån riktlinjer för vetenskaplig metod försöker man minska risken att resultatet påverkas av något annat än det man vill undersöka. T ex slump, urval, forskarbias, icke-studiespecifika faktorer, placebo osv.

Efficacy:

Hur sannolikt det är att en given behandling ger önskad effekt

Effectiveness: Hur väl en behandling fungerar i ”verkligheten”

WWW.MBTSVERIGE.SE

”RCT”

Golden standard i medicinsk forskning.
Randomized Controlled Trial – Randomiserad Kontrollerad Studie

- Kontrollgrupp med samma urval som ej får interventionen alt. En annan intervention. Placebo.
- Randomisering till behandling eller ej behandling (Treatment As Usual)
- ”Statistisk power”
- Externa bedömare / kontroll av bias
- Nollhypotes (Popper)
- Blint, dubbelblint (för bedömare eller för behandlare och bedömare)

Dyrt, omständigt, begränsat, onaturliga urval osv.

WWW.MBTSVERIGE.SE

Bateman A, Fonagy P:

The effectiveness of partial hospitalization in the treatment of borderline personality disorder: a randomized controlled trial.
American Journal of Psychiatry 1999

WWW.MBTSVERIGE.SE

- Halliwick Psychotherapy Unit 1993-1994
- 38 patienter med BPD randomiserade till ”MBT” eller TAU.
- 18 månaders behandling
- Mätning av suicidförsök och självskada, inläggningar, medicinering, nedstämdhet, ångest, interpersonell funktion, generell psykisk ohälsa, social funktion.
- Individuell terapi 1 ggr/v, gruppterapi 3 ggr/v, psykodrama, ”storgrupp”.
- Sjuksköterskor utan formell terapiutbildning.Handledning 2 ggr/v.

WWW.MBTSVERIGE.SE

MBT-gruppen hade signifikant bättre resultat än kontrollgruppen.
Skillnaden uppstod vid 6 månaders behandling.

Slutsats:

MBT är överlägset TAU vid BPD.

Sammanhängande psykoterapeutisk modell med relationsfokus, under längre tid, krävs vid BPD.

WWW.MBTSVERIGE.SE

2001 - Treatment of Borderline Personality Disorder With Psychoanalytically Oriented Partial Hospitalization: An 18-Month Follow-Up

-Positiv skillnad mot kontrollgrupp kvarstod. Fortsatt förbättring av social funktion och interpersonell funktion. MBT ger långtidseffekter?

2003 – Health Service Utilization Costs for Borderline Personality Disorder Patients Treated With Psychoanalytically Oriented Partial Hospitalization Versus General Psychiatric Care

-Samma kostnad under pågående behandling. Lägre kostnader för slutenvård.

- Under 18 månaders uppföljning stor skillnad (1/5)

WWW.MBTSVERIGE.SE

2008 - 8-Year Follow-Up of Patients Treated for Borderline Personality Disorder: Mentalization-Based Treatment Versus Treatment as Usual. *American Journal of Psychiatry*

-Unik psykoterapistudie.

-Styrka i studiedesign

- Intervjuare som var "blinda" för typ av behandling.

-Självskattning

- 5 år efter avslutad behandling.

WWW.MBTSVERIGE.SE

Suicidförsök under uppföljningen (23% vs 74%)

Kriterier för BPD diagnos (13% vs 87%)

Vårdutnyttjande (2 år vs 3.5 år of psykiatrisk öppenvårdskontakt)

Akutbesök under sista två åren av uppföljningen (15% vs 45%)

Medicinering (2 månader vs 2 år med tre eller fler farmaka)

Neuroleptika (Medel 2 månader vs. 3 år)

GAF >60 (45% vs 10%)

Arbete eller studier (3.2 years vs 1.2 years)

WWW.MBTSVERIGE.SE

Slutsatser:

-Behandlingseffekter som uppkommer under behandling kvarstår och i flera fall fortsätter förbättras med MBT jmf TAU.

- I gruppen TAU var många parametrar helt oförändrade både efter behandling och i uppföljning.

- Andra långtidsstudier av psykoterapi tenderar visa minskade skillnader mellan behandling och TAU

Minskade symtom

Minskad vårdkonsumtion

Högre funktionsförmåga

Minskad medicinering

WWW.MBTSVERIGE.SE

Kritik:

Liten patientgrupp

Förekomst av ospecifika delar i behandlingen

Behov av större patientgrupper med mer renodlade behandlingskomponenter

WWW.MBTSVERIGE.SE

2009: Randomized Controlled Trial of Outpatient Mentalization-Based Treatment Versus Structured Clinical Management for Borderline Personality Disorder

134 patienter med BPD randomiserade till MBT eller SCM Structured Clinical Management (enligt NICE riktlinjer) Naturalistiskt urval. Ex en del med antisocial PS

MBT, 71 patienter: 18 månader med individuell terapi och gruppterapi 1 ggn/v av olika terapeuter. (en gruppterapeut...)

SCM, 63 patienter: Krisplan, stödande, problemlösning, specifikt arbete med självskada.

WWW.MBTSVERIGE.SE

Resultat:

	MBT %	SCM %
Inlagd för s-försök el självskada, 6 mån	86	79
12 mån	58	76
18 månader	27	57
Livshotande s-försök, 6 mån	52	52
12 mån	32	48
18 mån	3	25
Genomsnittlig slutenvård, 6 mån	0,3	2,6
12 mån	0,7	4,11
18 månader	0,2	1,3

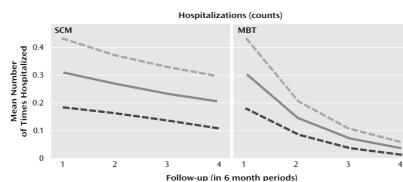
WWW.MBTSVERIGE.SE

Resultat, forts:

-73% jmf 43% hade inget suicidalt eller allvarlig självskada sista halvåret.

-2 patienter jmf 16 patienter gjorde s-försök sista halvåret.

-Inläggningar:

WWW.MBTSVERIGE.SE

Resultat, forts:

-Minskad medicinanvändning i båda grupperna men minst i MBT.

-Framförallt självrapporterade symtom, relationsproblem och social funktion förbättrades mer i MBT.

WWW.MBTSVERIGE.SE

Slutsats:

-Strukturerad vård vid BPD ger bra resultat.

-MBT bättre avseende suicidalitet, allvarlig självskada, självrapporterade symtom

-Förbättring i självskada större men långsammare i MBT jmf problemlösnings- och beteendefokuserad approach.

- En relativt lättlärd terapiteknik snarare än en ny teoretisk referensram. Jmf DBT.

Uppföljning pågår...

WWW.MBTSVERIGE.SE

Artiklar:

- Bateman A, Fonagy P: The effectiveness of partial hospitalization in the treatment of borderline personality disorder: a randomized controlled trial. *Am J Psychiatry* 1999; 156:1563–1569
- Bateman AW, Fonagy P: Effectiveness of psychotherapeutic treatment of personality disorder. *Br J Psychiatry* 2000; 177: 138–143
- Bateman A, Fonagy P: Treatment of borderline personality disorder with psychoanalytically oriented partial hospitalization: an 18-month follow-up. *Am J Psychiatry* 2001; 158:36–42
- Bateman A, Fonagy P: Health service utilization cost for borderline personality disorder patients treated with psychoanalytically oriented partial hospitalization versus general community care. *Am J Psychiatry* 2003
- Bateman A, Fonagy P: 8-year follow-up of patients treated for borderline personality disorder: Mentalization-Based Treatment versus treatment as usual. *Am J Psychiatry* 2008
- Randomized Controlled Trial of Outpatient Mentalization-Based Treatment Versus Structured Clinical Management for Borderline Personality Disorder. *Am J Psychiatry* 2009. Prepress!

WWW.MBTSVERIGE.SE